

Yazarın “Âmin”i

İnsanın kendiyile konuşması en büyük dualardan biri. Tanrı’ya yakardığımızdan daha çok kendimize yakarıyoruz belki hayat boyu. Koşarken nefes nefese kalınca üç kez “Haydi!” der ya insan, bu kendine duasıdır aslında. Gözleri dolar da insanın, binlerce âmin gibi “Dur!” der kendine. Bazen de “Durma, kalk!” der üç kez. Üç kez dememiz bunun kutsallığından, tüm dilekler üçüncü dillenmede gerçekleşecekmiş gibi bir umut taşıyoruz herhâlde.

Ferit Edgü, Demir Özlü’ye gönderdiği bir mektubu “Yaz. Yaz. Yaz. Yazalım. İşimiz bu” (26) diye bitiriyordu. Üç kere, en büyük duasını bitirir gibi “Yaz!” diye yakarıyordu yazar. “Oku!” sözünün dinî bir emir olması aklıma geldi, bu nedenle bu satırları da bir emir gibi, bir ayin gibi döne döne okudum. Anın büyüsünü korumak için bazen fısıldadım. Bazen de yazmanın tek kurtuluş olduğunu düşünen bir militan edasıyla sesimi yükselttim. Eminim ki bu söz öbeği benim sesimle ve dimağımla ona yüklediğimden çok daha fazla anlama gebedir. Fakat aynı dinin müritlerinin birlikte ibadet etmesi gibi okumak da bir çeşit toplu inanma biçimi. İnanç ne kadar içtense anlam da o kadar içimizden, yani okuduğumuzdan anlam çıkarmak her birimiz için kutsal.

Benim inancıma göre bu satırlar bir yazarın duası aslında. Önce kısık sesle hem kendine hem karşıdaki kişiye söylenen cılız bir “Yaz!”. Ardından pekişen bir inançla daha çok kendine söylenen “Yaz!”. İnanmanın doruklarında, tüm gönülle birlikte söylenen coşkulu bir “Yaz!”. En sonunda dünyayı değiştirecek o ilk adımı atar gibi hafif ürkek, belki bir ton daha kısık sesle ama emin olun ki daha büyük bir inançla “Yazalım!”. Çünkü yazmak, yazarın hem kurtuluşu hem ibadeti. Onsuz yaşayamayacak, mutluluğa eremeyecek gibi tutunuyor yazar yazının kendisine. “Yaz!” demek, “Nefes al!” demekle eşdeğer yazar için. Diğer yandan, öznenin seslendikçe “bize” dönüşmesi, yazmanın hepimizi kurtaracağını bir nişanesi.

“Yazalım.”, bunu söylemesi bile bir umut barındırıyor. Ağız dolusu bunu birbirimize öğütleyebilsen tüm kışlarımızdan yaz olup kurtulacak gibiyiz. Hepimizin dallarında boy vermeyi bekleyen filizler bu emri bekliyor gibi. Filizlerin kara, kışa kafa tutup güneşe ermesi misali biz de hayatı yaza yaza deleceğiz. Okuduğum ilk romanlar bana hep yazarların bir yaza dönüşerek ölümsüz olduklarını düşündürdü. İki raflık kütüphaneme bakarken kitaplar ölü yazarların mezar taşı gibi gelmiyordu bana. Aksine onlar ölümü yenmişlerdi. Ölüm ki dünya düzeninin en kırılmaz görünen halkası. Bu yüzden, ölümü yenen kişiyi hayatta herhangi bir şey korkutabilir mi dersiniz? Okyanuslara dalmış birine yağmurda paçalarının ıslanmasının ne kötü olduğunu söylemeye benzer bu.

Yazmak, her kişide farklı şekilleniyor. Kendi şeklimi bulma merakıyla düşündüm, “Yaz!” emri bana hangi baharları getiriyordu, hangi filizlerim boy vermekteydi? İlk “Yaz!” emri, çevremden sıklıkla duyduğum cesaretlendirmelerin somutlaştırılmasıydı. Kendi kendime öğüt veriyor gibiydim. Bu emir, yazabilme yetisine erişebilmek için hem kendime hem yaratıcıya ettiğim bir duaydı. İkinci emir, yazma işinin devamı içindi. İnsan kendi yazdığı birkaç paragrafı gördükten sonra, yani paçalarını bir kez ıslattıktan sonra “Neden daha fazlası olmasın?” diye düşünmüyor değil. Bu düşünceyle ilk yaprakları yeşeriyor; göllere, nehirlere adım atıyor. Önceden yazılanları, edebiyatın devlerini okudukça üçüncü emir beliriyor. Bu coşkulu bir seslenme olabilir, ölümü yenmenin yolunu bulmanın mutluluğuyla söylenmiş bir “Yaz!” ya da okyanuslara dalma heyecanı yavaşça korkuya dönerken hiçbir zaman kendi üstatlarıyla yarışamayacak olmanın korkusuyla cılız çıkan bir “Yaz!”. Ben kendimi ikinci grubun müritlerinden ilan ediyorum, daha doğrusu öyle olduğunu biliyorum.

İşin ilginç, yazmanın kutsallığı, büyü, mistisizmi ve daha nice “insanüstü” yeteneği sizi de dönüştürüyor. “Yazalım!” teklifini ilk okuduğumda üstüme bile alınmadım desem yeridir. Aman canım sen de, Ferit Edgü bana demedi ki sonuçta. Hem edebiyat, sanki bütün iyi yazarlarını çoktan yetiştirmişti, yazılacak iyi kitapların sonuna gelmiştik. Klasikler çoktan binlerce baskı yapmıştı.

Birkaç okumadan sonra bu emri iselleştirdim, inanç tamamen vicdani değil midir sonuçta? Hem yazmazsak bu dünya oldukça sıkıcı bir yer olmayacak mı, paalarımızı arada bir ıslatmak bize yetecek mi? Hele hele etrafımızın yüzde yetmiş beşi okyanusken doyasıya ıslanma isteğimize karşı koyabilecek miyiz? Sağımız harf, solumuz kelime, aklımızın içi kocaman bir romanken yazmadan olur mu hiç? Ben dördüncü emri de üstüme alınıyorum artık; “Yazalım!”, hep birlikte, doya doya.

Kardelen Kaplıca

Kaynakça:

zlı, Demir ve Ferit Edęi. *zyurdunda Yabancı Olmak*. Editör: Mısra Gökyıldız, İstanbul:

Sel Yayıncılık, 2017.